

APROBAT,

INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL,

Prof. Elena Luminița TUDOR

AVIZAT,

INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL ADJUNCT,

Prof. Corina Florentina CIUPALĂ

STRATEGIA PRIVIND PREVENIREA DELINVENTEI JUVENILE-PREVENIREA ȘI COMBATEREA BULLYING-ULUI ÎN UNITĂȚILE ȘCOLARE**Argument**

Scoala are un rol important în viața cotidiană a elevilor, aceștia au nevoie să studieze într-un mediu în care se simt în siguranță și să învețe să rezolve situațiile dificile cât mai rațional.

Fiecare dintre noi indiferent de rolul pe care îl avem în mediul școlar (elev, părinte, profesor, personal auxiliar sau de serviciu) putem să ne implicăm în nostru, astfel încât să preîntâmpinăm propagarea bullying-ului sau să contribuim la soluționarea cazurilor de bullying existente.

Legislație specifică în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului violenței în școli:

ORDIN nr. 4.343/2020 din 27 mai 2020, privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1^a), art. 56^a și ale pct. 6^a din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying Emetent: Ministerul Educației și Cercetării publicat în: Monitorul oficial nr. 492 din 10 iunie 2020.

Definiții operaționale

a) violență psihologică - bullying este acțiunea sau seria de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, într-un context social dificil de evitat, săvârșite cu intenție, care implică un dezechilibru de putere, au drept consecință atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane și vizează aspecte de discriminare și excludere socială, care pot fi legate de apartenența la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală, caracteristicile personale, acțiune sau serie de acțiuni, comportamente ce se desfășoară în unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale. Sunt excluse termenului de violență psihologică - bullying relațiile

violente dintre adulți și copii și relațiile violente între adulți în cadrul unității de învățământ;

b) violență fizică se realizează prin atingeri/contacte fizice dureroase, exercitate de un preșcolar/elev asupra unui alt copil sau grup de copii, intimidare fizică îndreptată asupra victimei, distrugerea unor bunuri personale care aparțin victimei.

Formele posibile de manifestare: împins, trasul de păr, răsucirea brațelor, contuzii, arsuri, bătăi, lovituri cu pumnul, cu palma sau cu piciorul, aruncarea în victimă cu diverse obiecte, izbirea de pereți, utilizarea unor obiecte ca arme etc.;

c) violență psihologică cibernetică sau cyberbullyingul constă în acțiuni care se realizează prin intermediul rețelelor de internet, calculator, tabletă, telefon mobil și poate cuprinde elemente de hărțuire online, alături de un conținut ilegal și/sau ofensator care se referă la orice comportament mediat de tehnologie, identificat în spațiul de social-media, website-uri, mesagerie. Această formă de violență nu se limitează la comportamentele repetate de tip: mailuri, postări, mesaje, imagini, filme cu un conținut abuziv/jignitor/ofensator, aceasta însemnând, de asemenea, și excluderea deliberată/marginalizarea unui copil în spațiul online, spargerea unei parole de cont personal de e-mail, derulate pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online;

d) abuzul emoțional constă în expunerea repetată a unui copil la situații al căror impact emoțional depășește capacitatea sa de integrare psihologică. În această situație, abuzul emoțional vine din partea unei persoane care se află în relație de încredere, de răspundere sau de putere cu copilul. Ca modalitate concretă, o situație de abuz emoțional poate îmbrăca formă de umilire verbală și/sau nonverbală, intimidare, amenințare, terorizare, restrângerea libertății de acțiune, denigrarea, acuzațiile nedrepte, discriminarea, ridiculizarea și alte atitudini ostile sau de respingere față de copil.

Dacă abuzul emoțional este repetitiv și susținut, acesta poate conduce la afectarea diverselor paliere ale psihicului copilului, precum structura de personalitate, afectele, cognițiile, adaptarea, percepția, devenind abuz psihologic, care are consecințe mai grave și pe termen lung asupra dezvoltării copilului;

e) violență sexuală, ca formă posibilă a violenței psihologice - bullying, constă în comentarii degradante cu conotații sexuale, injurii, propunerii indecente făcute victimei, atingeri nepotrivite;

f) comportamentul agresiv - tip de comportament al unui elev, orientat în sens ofensator, umilitor sau distructiv, care provoacă daune morale, psihologice și/sau materiale unui alt copil sau grup de copii;

g) preșcolarul/elevul-victimă este copilul care a suferit un prejudiciu ori o atingere a vieții, a sănătății sau a integrității sale psihice și/sau fizice, ca urmare a unei fapte de violență săvârșite de altcineva, copil sau adult;

h) preșcolarul/elevul-martor se referă la preșcolarul/elevul care a suferit indirect un abuz emoțional și/sau psihologic, asistând la o situație de violență asupra unui alt copil;

i) semnalarea unei situații de violență este procesul prin care o situație de acest gen, manifestată asupra unui copil, este adusă la cunoștința autorităților abilitate să ia măsuri în interesul atât al copilului victimă sau martor, cât și al copilului cu un comportament agresiv, urmând ca acestea să asigure sau să faciliteze accesul la servicii specializate, în vederea reabilitării stării de sănătate fizică și psihică;

j) echipa multidisciplinară și interinstituțională este echipa formată din diferiți profesioniști, precum cadrul didactic, consilierul școlar, cadrul medical din unitatea de

învățământ, asistentul social, medicul de familie, medicul specialist, polițistul, magistratul ș.a., aflați în relație directă cu copilul și sunt împuerniciți în cadrul managementului de caz cu responsabilitatea de a realiza, fiecare în parte, activități specifice în interesul superior al copilului;

k) managementul de caz este un proces care implică parcurgerea de către o echipă multidisciplinară și interinstituțională a unor etape de lucru interdependente, precum identificarea, semnalarea, evaluarea inițială, evaluarea detaliată, planificarea serviciilor specializate și de sprijin, furnizarea serviciilor și intervențiilor, monitorizarea și reevaluarea periodică a progreselor înregistrate, a deciziilor și a intervențiilor specializate, precum și etapa de

încheiere a procesului, cu monitorizarea de postservicii și închiderea cazului, în vederea asistării copiilor aflați în situații de vulnerabilitate, inclusiv a copiilor victime ale violenței psihologice - bullying, martori și copii ce manifestă comportamente agresive, cu scopul reabilitării acestora în mod personalizat. Managerul de caz, în situația de violență asupra copilului, este numit de către Direcția generală de asistență socială și protecția copilului (DGASPC).

a) PLAN DE MĂSURI

La începutul fiecărui an școlar, învățătorii și profesorii dirigenți organizează, cu sprijinul profesorului consilier școlar și cu participarea elevilor și a părinților, dezbatere pe tema violenței psihologice - bullying și informează cu privire la inițierea unui grup de acțiune antibullying ori la modificarea sau confirmarea componenței grupului creat în anii anteriori.

În cazul structurilor arondate, în funcție de nevoile și de particularitățile locale, pot fi create grupuri de acțiune antibullying separate, care vor funcționa sub coordonarea grupului antibullying al unității de învățământ cu personalitate juridică la care acestea sunt arondate.

Propunerile ori candidaturile pentru calitatea de membru al grupului de acțiune antibullying se supun spre dezbatere și aprobare structurilor reprezentative ale școlii, cu respectarea principiilor și procedurilor prevăzute în regulamentul de ordine interioară, după cum urmează:

- consiliul profesoral face propunerile de membri din rândul cadrelor didactice;
- consiliul reprezentativ al părinților numește prin vot, pe baza propunerilor primite din partea comitetelor de părinți, 2 părinți și, respectiv, 2 supleanți;
- consiliul elevilor numește, ținând seama de propunerile colectivelor claselor, prin vot, 2 sau mai mulți elevi cu vârstă de cel puțin 12 ani.

Consiliul elevilor numește dintre membrii săi 2 sau mai mulți "ambasadori antibullying" și poate organiza echipe antibullying la nivelul claselor de elevi cu rol de informare privind:

- creșterea gradului de conștientizare în rândul elevilor;
- identificarea situațiilor de bullying;
- importanța medierii conflictelor lipsite de pericol, care pot agrava relațiile

între elevi și care pot conduce la acte grave de violență;

- încurajarea elevilor, în special a martorilor, de a adopta strategii de susținere a victimelor actelor de bullying;

e) responsabilizarea elevilor de a raporta actele de violență psihologică către orice cadru didactic ori către grupul de acțiune antibullying;

f) promovarea activităților grupului de acțiune antibullying din școală.

După primirea propunerilor de membri ai grupului de acțiune antibullying, consiliul de administrație al unității de învățământ stabilește componența acestuia și face cunoscută decizia să de înființare a noii structuri învățătorilor, profesorilor diriginti și structurilor reprezentative ale elevilor și părinților.

Consiliul de administrație poate invita să facă parte din grupul antibullying reprezentanți ai instituțiilor din domeniul educației și protecției drepturilor copilului și ai organizațiilor neguvernamentale cu activități și expertiză în domeniul protecției drepturilor copilului.

Grupul de acțiune antibullying se întrunește lunar sau ori de câte ori consideră necesar, conținutul și rezultatul întâlnirilor fiind consimilate într-un raport și aduse la cunoștința conducerii unității de învățământ.

Grupul de acțiune antibullying are următoarele atribuții:

- a) aplică legislația în vigoare cu privire la prevenirea, identificarea și raportarea situațiilor de violență asupra copilului și de violență în familie și propune conducerii unității de învățământ sesizarea autorităților competente în cazul comiterii unor acte de violență psihologică - bullying sau a altor acte de violență gravă comise în unitatea de învățământ;
- b) întocmește și implementează planul antibullying al unității de învățământ;
- c) întocmește codul antibullying al școlii, care, pe lângă aspectele normative și descrierea valorilor de respect, toleranță, curaj și grijă, asumate și revendicate de școală, va include și măsurile educative ori disciplinare ce pot fi aplicate în situațiile de bullying și responsabilitățile elevilor, ale cadrelor didactice și ale părinților;
- d) primește sesizări, în scris ori verbale, din partea cadrelor didactice, a elevilor, părinților sau a personalului auxiliar cu privire la situațiile de bullying identificate și procedează imediat la investigarea lor, astfel încât procesul de evaluare și stabilire a gravității faptelor să nu dureze mai mult de 48 de ore;
- e) colaborează cu învățătorii și profesorii diriginti pentru soluționarea problemelor raportate și adoptarea măsurilor adecvate protecției victimei și corectării comportamentelor de bullying ale autorului;
- f) asigură protecția elevilor care au raportat situațiile de bullying împotriva oricărei forme de discriminare ori răzbunare din partea elevilor ori a cadrelor didactice;
- g) aplică în activitatea sa formulele, chestionarele, recomandările, regulile de investigație, intervenție și monitorizare a cazurilor de bullying/cyberbullying din ghidurile specifice întocmite de Ministerul Educației și Cercetării;
- h) realizează materiale de informare și le distribuie, direct ori online, atât elevilor și cadrelor didactice, cât și părinților și membrilor personalului nedidactic;
- i) ia legătura cu familiile victimelor și ale autorilor, în vederea gestionării situațiilor de bullying, actelor de bullying/cyberbullying;
- j) derulează programe de informare cu elevii, părinții și cadrele didactice, prin colaborare cu comisiile pentru prevenirea și eliminarea violenței, cu alte structuri

interne ale școlii ori cu specialiști ai organizațiilor neguvernamentale, pentru cunoașterea caracteristicilor fenomenului de bullying și a riscurilor la care sunt supuși elevii, pentru încurajarea implicării lor în promovarea și respectarea codului antibullying al școlii, precum și pentru prezentarea rolului grupului de acțiune antibullying;

k) organizează și coordonează, cu sprijinul cadrelor didactice și al reprezentanților elevilor și părinților, sistemul de raportare al școlii cu privire la actele de bullying între elevi, cu respectarea principiilor anonimității și al confidențialității;

l) anual, evaluează, cu participarea elevilor, dimensiunea fenomenului de bullying în școală și eficiența intervențiilor grupului de acțiune antibullying;

m) participă la evaluarea și îmbunătățirea climatului școlar, la promovarea valorilor școlii și la organizarea de acțiuni în vederea creșterii gradului de coeziune între elevi și a comunicării pozitive între aceștia și cadrele didactice;

n) colaborează cu responsabilul pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare, în vederea organizării de activități extrașcolare, dezbateri ori evenimente speciale de conștientizare a problematicii bullyingului/cyberbullyingului, în cadrul școlii ori în comunitate, atât pentru elevi, cât și pentru întreg personalul didactic ori nedidactic al școlii;

o) organizează în școli sesiuni de informare/dezbateri cu privire la responsabilitățile parentale în reducerea situațiilor de bullying;

p) pregătește și coordonează elevii numiți de către consiliile școlare ca "ambasadori antibullying"; q) participă la întâlniri cu alte grupuri de acțiune antibullying, la evenimente și campanii organizate în acest domeniu și utilizează resursele online avizate de Ministerul Educației și Cercetării (cum ar fi portalul www.scolifarabullying;

r) îndeplinește orice altă activitate antibullying cerută de conducere ori de consiliul de administrație al unității școlare.

În cazul confirmării actelor de bullying și în funcție de severitatea lor, măsurile pe care grupul de acțiune antibullying le poate propune conducerii unității de învățământ, cu evitarea, pe cât posibil, a mutării disciplinare la o altă clasă și a măsurii de exmatriculare, sunt:

a) conștientizarea aspectelor negative ale comportamentului raportat și adoptarea unei atitudini corecte față de victimă;

b) medierea conflictului și împăcarea;

c) evaluarea psihologică pentru elevii implicați în actele de bullying/cyberbullying;

d) consilierea psihologică de specialitate, dacă este cazul;

e) implicarea victimelor, agresorilor și martorilor în activități educative specifice, cu participarea acestora în roluri menite să stimuleze comunicarea pozitivă, atitudinile și comportamentele prosociale și empatice între aceștia și în relația lor cu ceilalți colegi;

f) aplicarea unor practici restaurative și soluții de remediere în cazul pierderii ori distrugerii de obiecte sau de împăcare;

-
- g) implicarea necondiționată a părinților în soluționarea situației de bullying și prevenirea repetării comportamentelor agresive (întâlniri între părinți moderate de directorul unității școlare, unul dintre membrii grupului de acțiune antibullying ori de consilierul școlar, monitorizarea comportamentelor copiilor lor, transmiterea de feedback etc.);
 - h) aplicarea măsurilor prevăzute de statutul elevilor și de regulamentul de ordine interioară;
 - i) sesizarea organelor de poliție, a serviciilor de asistență socială ori SMURD.

În activitatea lor, cadrele didactice membre în grupul de acțiune antibullying vor organiza scurte activități de informare la orele de dirigenție ale claselor din unitatea de învățământ, în vederea prezentării grupului de acțiune antibullying și a încurajării comportamentelor pozitive ale elevilor.

Ca membru al grupului de acțiune antibullying, profesorul consilier școlar, prin cabinetele școlare/interșcolare de asistență psihopedagogică, asigură:

- a) evaluarea inițială cu privire la situația de bullying și medierea conflictelor de tip bullying/cyberbullying, iar, dacă se impune, evaluarea psihologică a elevilor implicați în situațiile de bullying (victime și autori) și consilierea lor individuală, de grup și familială;
- b) formularea de recomandări, dacă este cazul, pentru părinți de a solicita sprijinul organelor de poliție, al serviciilor de asistență socială, al serviciilor psihomedicale sau psihiatrice;
- c) comunicarea cu învățătorii, diriginții și părinții victimelor actelor de bullying/cyberbullying, în vederea monitorizării comportamentului lor și a interacțiunii cu autorii agresiunilor ori cu alții elevi;
- d) intervenții psihopedagogice adecvate pentru autorii actelor de bullying în adoptarea comportamentelor pozitive față de colegii lor și față de cadrele didactice;
- e) verificarea caracterului adecvat și a relevanței materialelor și acțiunilor de informare destinate elevilor;
- f) coordonarea evaluării climatului școlar și a măsurilor de îmbunătățire a acestuia.

Alte atribuții ale grupului de acțiune antibullying și reguli specifice ale investigațiilor, intervențiilor, măsurilor disciplinare în situațiile de bullying vor fi introduse în procedurile interne elaborate la nivelul unității de învățământ.

Pentru prevenire se va utiliza Alexa nr 1, iar pentru combatere Anexa nr 2

Grupul de lucru de la nivelul școlii și conservă documentele și pregătește datele pentru raportare.

În cadrul orelor de Consiliere și orientare vor fi realizate activități independent sau în parteneriat cu profesorul consilier școlar care să cultive dezvoltarea armonioasă a școlarilor.

ANEXA 1, la anexa nr. 2**FIŞA DE IDENTIFICARE** a violenței psihologice - bullying în mediul școlar

Se iau în considerare și răspunsurile martorilor sau propriile observații.

De multe ori, copilul victimă neagă bullyingul de teama repercusiunilor sau că va fi în continuare respins.

Nr.	Actiunea de	Niciodată	Rar	1 - 2 ori	De mai	Actiune	Actiune
crt.	bullying			(1 - 2 pe multe ori făcută făcută ori pe săptămână pe de alt de lună) săptămână eleve profesor			

Bullying relational:

Îmi pun porecle

Pleacă atunci când ajung lângă grupul lor.

Mă înjură

Mă tachinează

Îmi spun că sunt prost

Mă jignesc și îmi spun cuvinte urâte

Mă umilesc și râd de mine

Mă învinovătesc pentru lucruri pe care nu le-am făcut.

Vorbesc urât despre mine

Râd de familia mea

Mă tachinează și râd de mine când răspund în clasă

Fac glume pe seama mea.

Fac glume pe seama notelor mele

Bullying fizic

Mă împing sau trag de mine

Îmi distrug lucrurile

Calcă pe mine intenționat

Dau cu pumnul sau mă pălmuiesc

Mă îmbrâncesc în mod intenționat

Mă lovesc

Aruncă în mine cu obiecte

Nu mă lasă să trec

Îmi iau, ascund sau aruncă pe jos lucrurile

Fac lupte cu mine ca să îmi arate că sunt mai puternici.

Fură de la mine (bani, mâncare)

Trag scaunul de sub mine

Mă amenință că mă bat sau îmi fac rău dacă nu fac ce vor ei.

Cyberbullying

Postează comentarii negative și răutăcioase la pozele, postările sau statusurile mele pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online

Răspândesc zvonuri despre mine prin mesaje.

Îmi trimit poze cu un conținut sexual pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online.

Mă sună în mod repetat.

Postează sau trimit poze stânjenitoare sau comentarii despre mine pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online

Postează mesajele mele private.

Mă amenință sau mă hărțuișc la telefon și pe rețelele de socializare.

Trimite mesaje răutăcioase pe e-mail, telefon sau rețelele de socializare

Fac grupuri separate unde vorbesc despre mine

Fac poze cu mesajele mele și le trimit altora sau le postează cu scopul de a mă răni.

Scriu și spun altora despre lucrurile stânjenitoare pe care le-am făcut sau care mi s-au întâmplat

Postează filmulete stânjenitoare cu mine pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online

Fac poze la mesajele mele private și le postează pe internet

Îmi trimit mesaje anonime răutăcioase și cu amenințări pe telefon, internet sau alte mijloace de comunicare.

Îmi spun sau cer lucruri sexuale în grupurile de chat.

Bullying bazat pe diferențe de rasă, cultură, religie, sexualitate

Rând sau mă tachinează cu privire la credințele sau practicile mele religioase

Rând de înfățișarea mea.

Rând de stilul meu de viață (ce mănânc etc.)

Fac comentarii rasiste despre mine.

Mă batjocoresc pe internet, pentru că sunt diferit

Rând de locuința, de cartierul, de orașul meu

Mă tachinează din cauza accentului meu

Rând de tradițiile familiei mele

Mă exclud din cauza culorii pielii mele

Fac comentarii răutăcioase despre hainele mele

Rând de trăsăturile corpului meu (ochi, gură, nas, picioare etc.)

Spun lucruri răutăcioase despre etnia mea.

Gradul de afectare

Deloc | Puțin| Mult | Foarte mult

Cât de afectat te simți?

ANEXA 2. la anexa nr. 2

FIŞA DE SEMNALARE

Unitatea de învățământ care semnalează

Nr. înregistrare/data

I. Date generale despre copil:

Nume, prenume, poreclă

Sex: M/F

CNP

II. Numele și prenumele părintilor/reprezentantului legal:

mamă

tată

reprezentant legal

III. Domiciliul declarat al copilului: str. nr., bl., sc., et.,
ap., localitatea, județul/sectorul

IV. Data/Intervalul de timp la care s-a produs abuzul asupra copilului

V. Locul/Adresa unde s-a produs abuzul. Descriere succintă a situației
.....

VI. Suspiciune/Situatie de violență asupra copilului, inclusiv violență psihologică -
bullying asupra copilului

Se pot alege mai multe variante de răspuns.

|Nr. | Tipul de violență/abuz | Bifați dacă da |

|crt.|

1. Abuz fizic

2. Abuz sexual

3. Abuz psihologic/Abuz emoțional ||

4. Neglijare ||

5. Altele (specificați) ||

VII. Alte informații relevante

Numele și prenumele persoanei care a completat fișa

Semnătura

Data și ora completării

Coordinate (telefon, fax, e-mail)

Director,

Numele și prenumele

Semnătură

Coordinate (telefon, fax, e-mail)

Bibliografie și linkuri utile desfășurarea unor activități de prevenire a violenței:

1. [w.w.w.suntparinte.ro](http://www.suntparinte.ro);
2. Ann Vernon, Programul Pașaport pentru succes în Dezvoltarea Emoțională, Socială, Cognitivă și Personală a copiilor din clasele I-V, Editura RTS, 1998
3. Băban, A., (2001), *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, Cluj-Napoca;
4. Băiașu N., Predonescu L., (2001), *Consilierea în școală. Ghid pentru profesorii consilieri și dirigenți*, Editura CONPHYS, Rm. Vâlcea;
5. film de scurt metraj - *Terror in school*, de pe YOUTUBE. (
https://www.youtube.com/watch?v=Cbdnu_R9G40)

6. <http://www.bullying.co.uk/general-advice/bullying-myths-and-facts/>, accesat: 12 iulie 2016
7. <http://www.education.com/reference/article/bullying-myths-facts/>, accesat: 12 iulie 2016
8. <http://www.stopbullying.gov/resources-files/myths-about-bullying-tipsheet.pdf>, accesat: 12 iulie 2016. Adaptat după "Linka detskej istoty" (LDI) (www.ldi.sk) de la Michele Elliott și Jane Kilpatrick: Stop bullying / Zastavme šikanovanie.
9. <https://pisicapesarma.ro/copil-agresor-parinte-agresor>.
10. Hussain, D (2021) – *Ghid pentru combaterea bullyingului*, Galați.
11. Mechthild Schafer, Klaus Starch, *Stop bullying! Pentru copii inteligenți*, colecția Pixi Știe Tot, Editura Galaxia Copiilor, 2019
12. Neamțu, C. (2003), *Devianța școlară - Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Editura Polirom, Iași;

Inspectoratul Scolar Judetean Brăila consiliază și monitorizează permanent unitățile școlare și cadrele didactice în vederea rezolvării tuturor situațiilor apărute în timp optim.

Inspector școlar,
Prof. Vasilica Varga

